

про створення спец. (вільної) екон. зони (у разі створення спец. (вільної) екон. зони за їх ініціативою) або письмову згоду відп. місцевих Рад народних депутатів та місцевих держ. адміністрацій, на території яких має бути розміщена спец. (вільна) екон. зона (у разі створення спец. (вільної) екон. зони за ініціативою Президента України або КМУ);

б) проєкт положення про її статус та систему управління, офіц. назву спец. (вільної) екон. зони;

в) точний опис кордонів спец. (вільної) екон. зони та карту її території;

г) техн.-екон. обґрунтування доцільності створення і функціонування спец. (вільної) екон. зони;

г) проєкт закону про створення конкретної спец. (вільної) екон. зони.

Лит.: Коссак В. М., Бек Ю. Б., Чабан О. М. Науково-практичний коментар до Закону України «Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу «Курортополіс Трускавець». Львів, 2000.

В. М. Коссак.

ВСЕСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (ВОІВ), WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION (WIPO) – світова організація щодо послуг у сфері інтелектуальної власності, вироблення глобальної політики у сфері інтелектуальної власності, інформування з будь-яких питань, пов'язаних з інтелектуальною власністю та міжнар. співробітництва у сфері інтелектуальної власності. ВОІВ є агенцією ООН, однією з небагатьох організацій ООН, які забезпечують

своє існування за рахунок самофінансування. ВОІВ на 2021 (серпень) налічує 193 держави-члена. Осн. завдання ВОІВ полягає у розвитку збалансованої та ефективної системи міжнар. прав. охорони інтелектуальної власності (ІВ) задля інновацій і творчості заради суспільного блага всього людства. Регулюючі органи, їх повноваження і відповідні процедурні питання викладені в Конвенції ВОІВ, якою була заснована ВОІВ у 1967. На чолі ВОІВ стоїть Ген. директор, нині посаду Ген. директора займає Тарен Танг, громадянин Сінгапуру. Штаб-квартира ВОІВ знаходиться у м. Женева (Швейцарія).

Попередником ВОІВ були Об'єднані міжнар. бюро з охорони інтелектуальної власності, або скорочено БІРПІ – від франц. Bureaux internationaux réunis pour la propriété intellectuelle – BIRPI.

БІРПІ була створена наприкінці 1892 шляхом об'єднання 2-х міжнар. бюро:

1) міжнар. бюро Паризького союзу з охорони промислової власності, утвореного 1884 відповідно до положень Паризької конвенції;

2) міжнар. бюро Бернського союзу з охорони літ., художніх і наук. творів, утвореного 1887 відповідно до положень ст. 16 первинного тексту Бернської конвенції.

Міжнар. бюро Паризького союзу знаходилося у віданні верховної влади Швейцарської конфедерації. Об'єднані бюро були офіційно затв. відповідно до указу Федерал. ради Швейцарії. Першим Ген. секретарем Об'єднаних бюро був обраний член Нац. ради Швейцарії Анрі Морель (Henri Morel).

Спочатку штаб-квартира Об'єднаних бюро була в Берні, але 1960 була переведена до Женеви – ближче до ООН та ін. міжнар. орг-цій, розташованих у цьому місті. Відтоді бюро стали називати за франц. аббревіатурою – БІРПІ (BIRPI).

Представництво країн – членів Паризького союзу і Бернського союзу при Об'єднаних бюро не передбачалося, у результаті чого сформувався рух, що ставив за мету створення такої системи, за якої всі країни, що входили до складу цих союзів, були б представлені на рівноправній основі. Ця мета була досягнута в ході Дипломатичної конференції, яка відбулася в Стокгольмі 1967, коли була проведена одночасна реформа адмін. норм Паризької і Бернської конвенцій, разом із прийняттям Конвенції, яка засновує ВОІВ.

Згідно зі ст. 24.1 (а) Стокгольмського акту до Бернської конвенції (затв. Паризьким актом 1971), встановлювалося, що Міжнар. бюро ВОІВ виступало правонаступником БІРПІ. Міжнар. бюро ВОІВ розпочало свою діяльність 1970, коли набула чинності Конвенція, яка засновує ВОІВ та адмін. норми Стокгольмських актів від 14 лип. 1967 та 28 верес. 1979, які стосуються Паризької і Бернської конвенцій.

Де-юре колишні «Об'єднані бюро» вважалися існуючими доти, доки всі країни Союзу не ратифікують Конвенцію ВОІВ. Однак на практиці уряд Швейцарії починаючи з 1970 більш не здійснював адмін. функцій, покладених на нього згідно з попередніми актами. Із 1974 ВОІВ стала спец. організацією системи ООН.

Останнім Ген. секретарем БІРПІ (1963–1970) був Георг Боденхаузен (Georg Hendrik Christiaan Bodenhausen). Одночасно він же став і першим Ген. директором ВОІВ (1970–1973). Георг Боденхаузен, голландський вчений-правознавець, проф. Утрехтського ун-ту, (11 лип. 1905 – 1 жовт. 1997) став відомим насамперед завдяки книзі «Практичне керівництво щодо застосування положень Паризької конвенції з охорони промислової власності». Ця кн. досі залишається осн. виданням із тлумачення положень Паризької конвенції 1883 року редакції та 1967 року редакції. У наступні роки Ген. директорами ВОІВ були Арпад Богш (1973–1997), Каміл Ідріс (1997–2008), Френсіс Гаррі (2008 – 2020).

Відносини у сфері інтелектуальної власності між державами регулюють міжнар. договори, які поділяються на універсальні багатосторонні міжнар. договори, регіональні міжнар. договори та двосторонні міжнар. договори. Осн. функції ВОІВ такі: 1) сприяти поширенню знань про інтелектуальну власність у всьому світі; 2) є адміністратором багатосторонніх міжнар. та регіональних договорів у сфері інтелектуальної власності.

Найважливіші міжнар. договори, які адмініструє ВОІВ: Договір про патентну кооперацію (РСТ), Мадридська система міжнар. реєстрації знаків (Мадридська угода та Протокол до неї) і Гаазька система міжнар. реєстрації пром. зразків. Осн. послуги ВОІВ для заявників та осіб, що їх представляють, такі: PATENTSCOPE – патентні документи з декількох країн, заявки

за процедурою PCT; WIPO Lex – нац. закони і договори з питань інтелектуальної власності ВОІВ, СОТ і членів ООН; глобальна база даних із зареєстрованих або поданих на реєстрацію торг. марок – міжнар. знаки і заявки, у т. ч. і регіональні; онлайн-менеджер товарів і послуг – помічник для класифікації товарів і послуг із метою подачі заявок на знаки; класифікації – Міжнар. патентна класифікація (патенти), Ніццька класифікація для товарів і послуг (торг. марки), Віденська класифікація зображувальних елементів (торговельні марки) і Локарнська класифікація пром. зразків; UDRP-рішення – судові справи ВОІВ та рішення медіаційної панелі з вирішення доменних спорів (спорів із доменних імен); Стандарти ВОІВ – список ВОІВ-стандартів, рекомендацій і керівних принципів; WIPOSTAD – база даних ВОІВ (у стадії розроблення); реєстри з міжнар. реєстрацій – Пошук за міжнар. реєстраціями та (або) заявками на знаки, пром. зразки, патенти; статистика ВОІВ – різні статистичні дані про патенти, знаки для товарів і послуг, пром. зразки, корисні моделі, сорти рослин і мікроорганізми.

Лит.: Guide to the Application of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property As Revised at Stockholm, 1967 ; World Intellectual Property Organization (WIPO). 1968 ; Дроб'язко В. С., Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності. Київ, 2004 ; Очерки международного частного права / под ред. А. С. Довгерта. Харьков, 2007 ; Міжнародне приватне право в Київському університеті : у 2-х т. / за ред. А. С. Довгерта. Київ, 2009.

І. І. Новосельцев.

ВРУЧЕННЯ ЗА КОРДОНОМ СУДОВИХ ДОКУМЕНТІВ – комплекс процес. дій, спрямованих на передачу суд. документів (суд. повісток тощо) судом, що розглядає справу з іноз. елементом, до компетентних органів ін. держави та вручення цих документів особам, що перебувають на території цієї ін. держави.

Може здійснюватися з використанням: а) процедур міжнар. прав. допомоги; б) передачі документів поштою, кур'єром тощо та в) шляхом вручення документів відп. органами держави, суд якої розглядає справу з іноз. елементом, безпосередньо особам, які мають місце проживання або місце знаходження на території ін. держави.

Міжнар. прав. співробітництво у сфері вручення за кордоном суд. документів зумовлено, з одного боку, територіально обмеженим характером повноважень судів щодо здійснення відп. процес. дій, а з іншого – необхідністю забезпечення належного інформування осіб, що знаходяться в ін. державах про суд. процеси, в яких вони братимуть участь як відповідачі або треті особи задля забезпечення принципу рівності сторін у процесі та забезпечення вказаним особам використання права на представлення своєї позиції в суді.

Міжнар. прав. співробітництво у сфері вручення суд. документів у цив. та комерц. справах регулюється на багатосторонньому (регіональному та універсальному) та двосторонньому рівнях.

На регіональному рівні у рамках СНД указані питання регулюються Конвенцією про прав. допомогу та